

Asia: VN/1169/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi vuoden 2025 tuloveroasteikosta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta

Suomen Omakotiliitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2025 tuloveroasteikosta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta.

Omakotiliitto edustaa pientalo- ja vapaa-ajanasukkaita, ollen alan ainoa valtakunnallinen edunvalvoja. Omakotiliitto on sitoutumaton ja yleishyödyllinen kansalaisjärjestö, jossa on jäseniä lähes 70 000 (kotitaloutta), jotka kuuluvat noin 230 paikalliseen jäsenyhdistykseen. Tarjoamme monipuolisia palveluita, neuvontaa (kuten rakentaminen, energia-asiat, lakineuvonta, pihaneuvonta) sekä tietoa asumiseen liittyvästä lainsäädännöstä

Omakotiliitto esittää lausunnossaan huomioita pientalo- ja vapaa-ajan asukkaiden näkökulmasta kotitalousvähennyistä koskeviin esityksiin.

Taustaa

Pääministeri Orpon hallitusohjelmaan kirjattiin, että:

”Hallitus kannustaa korvaamaan öljykattiloita kestävillä lämmitysmuodoilla. Tässä tarkoituksessa öljylämmityksen korvausremontit kytketään osaksi luotavaa jakeluvelvoitteen joustomekanismia. Kotitalousvähennyksen hyödyntämistä energiaremonteissa kehitetään ja laajennetaan. (s 142)

ja

”Hallitus edistää energiavaraajien ja kulutusjoustotekniikan käyttöä kotitalouksissa ja selvittää kotitalousvähennyksen hyödyntämistä tässä yhteydessä. (s 143).

Lisäksi ohjelman toimenpide 15 sisältää esityksen ottaa käyttöön Sitran esittämä kotitalousvähennys, jolla edistetään yli 75-vuotiaiden toimintakykyä ja kotona pärjäämisen edellytyksiä liikunta- ja kuntoutuspalveluiden hankkimista helpottamalla” (s 211).

Omakotiliitto tuo esille myös tarpeen kotona asumisen tukemiseksi muiden kuin edellä mainittujen hankintojen helpottamista, kuten omakotitaloissa asuvien pienet kodinhuolto-, piha- ja lumityöt, joita on ennen voitu tehdä itsenäisesti, mutta iän myötä avun tarve kasvaa.

Lakiesityksen mukaan kotitalousvähennyistä ollaan heikentämässä alentamalla vähennysprosentteja, laskemalla euromäärää sekä korottamalla omavastuuosuuksia.

Omakotiliitto pitää nyt esityksessä olevia kotitalousvähennyksen heikennyksenä erittäin huonoina, erityisesti tässä taloustilanteessa, jossa työtä kaivataan entistä enemmän. Omakotiliitto näkee, että

nyt esitetyt leikkaukset ja omavastuun korotus tulee perua. Omakotiliitto ehdottaa, että vuodelle 2024 päätettyä kotitalousvähennyksen tilapäistä korotusta jatketaan myös seuraaville vuosille.

Omakotiliitto pitää hyvänä, että öljylämmityksestä luopumiseen on käytettävissä jatkossakin korotettu kotitalousvähennysoikeus siirtymiseksi fossiilittomaan lämmitysenergiaan, mutta tunnistaa sen olevan riittämätön toimi ilmastotavoitteisiin kannustamisessa. Tämän rinnalla tulee nostaa myös energiatehokkuusremonttien korvausprosentti 60 % kuten öljylämmityksestä luopumisessa on.

Toinen vaihtoehto on valmistella erillinen euromääräisesti riittävän suuri energiaremontteihin suunnattu kotitalousvähennys, esimerkiksi Ruotsin Grön teknik –vähennyksellä.

(<https://www.energimyndigheten.se/fornybart/solelportalen/vilka-stod-och-intakter-kan-jag-fa/skattereduktion-for-gron-teknik/>) Näillä vaihtoehtoilla voidaan edistää hallitusohjelman kirjauksia ja tukea Suomea saavuttamaan ilmastotavoitteitaan.

Omakotiliitto muistuttaa, että yhteiskunnan tavoite on, että jokainen voi asua ikääntyessään, tai toimintarajoitteiden kasvaessa, omassa kodissaan mahdollisimman pitkään. Kotitalouksissa asukkaat tarvitsevat apua. Kun palveluita saa ostaa kotiin, myös yhteiskunta hyötyy.

Kotona teetetty työ tarjoaa tärkeitä työmahdollisuuksia erityisesti tässä talousalhossa. Omakotiliitto pitää merkittävänä myös kertaluonteisten työsuoritteiden ostamista. Jos kotitalous teettää esimerkiksi 3–5 tuntia vuodessa työtä kuten kotisiivous, ikkunanpesu, maalaustyö, sähkö- tai putkitöitä, lumityöt, nurmikonleikkaus tai muut pihatyöt, pienet korjaustyöt, hoivapalvelut kotiin (esim. fysioterapia), tällä saadaan työtä eri puolelle Suomea.

Kotitalousvähennyksellä on myös ollut roolinsa harmaan talouden torjunnassa ja tässä talous- ja työllisyystilanteessa tarvittaisiin pikemminkin kaikki mahdollinen työ, mitä saatavilla.

Omakotiliitto nostaa esille lausunnossaan myös kotitalousvähennyksen uudistamistarpeen. Nykyisellään se on henkilökohtainen, jolloin se asettaa eriarvoiseen asemaan yhden- ja kahdentulontai eläkkeensaajan kotitaloudet. Omakotiliitto katsoo, että vähennyksen tulee olla asuntokohtainen ja sen euromäärän täytyy vastata nykyisin olevan kahden henkilön saamaa kotitalousvähennystä.

Omakotiliitto esittää myös harkittavaksi kotitalousvähennyksen omavastuun poistamista. Kotitalousvähennys tulisi olla kaikkien kansalaisten käytettävissä. Nykyisellään alaraja luo rajoitteen pienituloisimmille ihmisille käyttää esimerkiksi vuositasolla kertaluonteisesti, sillä nykyinen alaraja 100 euroa, ja esitetty uusi korkeampi 150 euron alaraja, sulkee pois tämän työn teettämisestä saatavan verohyödyn. Esimerkiksi 3–4 tunnin työ voi olla arvoltaan juuri tämän verran.

Omakotiliitto tuo esille, että onko esitykseen riittävästi huomioitu, miten nyt tehtävät leikkaukset johtavat palveluiden käytön vähentymiseen ja myös palveluostot tavaramyynnin osalta voivat pienentyä. Tällöin valtio menettää myös arvonlisäverotuloja tuloverojen lisäksi. Omakotiliitto katsoo, että kokonaisuudessaan kuin esityksen tavoitteena oleva 100 miljoonan euron säästö voi jäädä saamatta, jos ihmiset vähentävät palveluostojaan, kun samaan aikaan on tulossa voimaan arvonlisäverotuksen korotus 1,5 %, joka osaltaan nostaa ihmisten elinkustannuksia. Välttämättömien asumiskustannusten nousu tulee taittaa, jotta kuluttajien ostovoima paranee.

Jatkamme mielellämme yhteistyötä aiheessa.

Kunnioitavasti

Suomen Omakotiliitto ry

Marju Silander
toiminnanjohtaja

Ari Rehnfors
puheenjohtaja